ЗАКОН ЗА ПРАВОТО НА РЯЗАНЕ НА МОНЕТИ В КНЯЖЕСТВО БЪЛГАРИЯ, УТВЪРДЕН С УКАЗ НА КНЯЗ АЛЕКСАНДЪР I

4 юни 1880 г.; ДВ, бр. 49

УКАЗ

№ 229

Ний Александр I.

С Божия милост и народната воля

Княз на България

Народното Събрание прие, Ний утвърдихме и утвърждаваме следующият

ЗАКОН:

Чл. 1. Правото за рязание монети принадлежи исключително на държавата. Народното Събрание, по предложение на Финансовият Министр, определя колко и какви монети могат да се нарежат.

Чл. 2. Монетната единица в България е Л е в ъ т, който се подразделя на сто стотинки.

Левът има една тяжест от пят грама (5 гр.) и обема в себе си четири грама и сто седемдесят и пят хилядни (4 гр. и 175/1000) чисто сребро.

Чл. 3. Български монети има златни, сребърни и медни.

З л а т н и монети ще има по двадесят лева (20) и ще ся наричат „Александр“ и по десят лева (10) и ще ся наричат „Полалександр“.

С р е б ъ р н и монети ще има по пят лева (5 лв.), по 2 лева (2 лв.), по един лев (1 лв.) и по половин лев (50 стотинки).

Медни монети ще има по десят стотинки (10 ст.), по пят стотинки (5 ст.) и по две стотинки (2 ст.).

Чл. 4. Златните монети ще съдържат на хилядата части (1000) девятстотин (900) части чисто злато. Александрите ще имат една тяжест от шест (6) грама и $^{45161}/_{100000}$ от грама; техният диаметр ще има една дължина от двадесят и един (21) милиметр. Полалександрите ще имат една тяжест от три (3) грама и $^{22580}/_{100000}$ от грама; техният диаметр ще има девятнадесят (19) милиметра.

Допуща се за златните монети едно отбивание от гореказанните числа, нагоре или надолу, само две на хилядата части относително до тяжестта (0.002) и една на хилядата части относително до съдържанието на чисто злато (0.001). Сиреч, като един килограм. Александри ще ся сматрят хиляда и два грама (1002 гр.) или само деветстотин девятдесят и восем грам (998 гр.). А смесът ще ся гледа като законен, когато в хиляда грама Александри има девятстотин и един грам (901 гр.) или восемстотин и девятдесят и девят (899) чисто злато.

Чл. 5. Сребърните монети по пят лева ще имат една тяжест от двадесят и пят (25) грама, те ще обемат на хиляда части деветстотин части (900) чисто сребро и техният диаметр ще е тридесят и седем милиметра.

Законното отбивание от тия числа за монетите от пят лева е за тяжестта само три на хилядата, нагоре или надолу, а за смесът само две на хилядата.

Чл. 6. Другите сребърни монети ще съдържат восемстотин тридесет и пят (835) на хилядата чисто сребро. Двата лева (2) ще има една тяжест от десят грама (10) и един диаметр от двадесят и седем (27) милиметра. Единият лев (1) ще има една тяжест от пят (5) грама и един диаметр от двадесят и три (23) милиметра. Половиният лев (50 стотинки) ще има една тяжест от два и половина (2 ½) грама и един диаметр от восемнадесят (18) милиметра.

Относително до тяжестта законното отбивание от тия числа, нагоре или надолу, е за монетите от един и два лева пет на хилядата и за монетите от половин лев седем на хилядата. Относително до смесът законното отбивание, нагоре или надолу, е три на хилядата.

Чл. 7. Медните монети ще обемат на стотях деветдесят и пят (95) части чиста мед, четири части (4) калай и една (1) част цинк: законното отбивание, нагоре или надолу, от тия числа може да е едно на сто от медта и пят на сто от калаят и цинкът.

Монетата десят (10) стотинки ще има една тяжест от десят (10) грама, един диаметр от тридесят (30) милиметра и едно отбивание на тяжестта от десят на сто. Монетата пят (5) стотинки ще има една тяжест от пят (5) грама, един диаметр от двадесят и пят (25) милиметра и едно отбивание от пят на сто. Монетата две (2) стотинки ще има една тяжест от два (2) грама, един диаметр от двадесят (20) милиметра и едно отбивание от три (3) на сто.

Чл. 8. Златните монети ще имат от едната страна на лицето образът на Господарят, обиколен с думите: „Александр I Княз Българский“.

Сребърните монети ще имат от едната страна на лицето Българский герб, всред една мантия с корона, и от двете му страни по един прав лев[лъв], които държат с единият крак гербът, а с другият по едно Българско знамя; и на едните, и на другите отгоре ще пише: „България“, а отдоле на една лента ще пише: „Съединението прави силата“. – На другата страна на опакото те ще показват стойността на монетата и отдолу леточислението, всред един

венец от житни класове, розови (трияндафилови) цветове и дафинови листове. – По ръбът на тия монети ще има с испъкнали букви думите: „Боже пази България“, освен на ония от петдесят сантима, на които ръбът ще е наряскан.

Чл. 9. Медните монети ще имат от едната страна – българският герб, всред една мантия с корона, и от двете му страни по един прав лев, които държат с единият крак гербът, а с другият по едно българско знамя. Отгоре ще пише: „България“, а отдоле на една лента ще пише: „Съединението прави силата“. От другата страна те ще показват стойността на монетата и леточислението, посред един венец от житни класове, розови цветя и дафинови листове. Ръбът на медните монети ще е гладък.

Чл. 10. Правителството ся опълномощява да вземе мерки за нарязването, в най-кратко време, следующите количества български монети:

2 000 000	монети	сребърни	по	2 лв.	4 000 000
4 500 000	„	„	„	1 „	4 500 000
3 000 000	„	„	„	50 сант[има]	1 500 000
				Всичко	10 000 000
15 000 000	„	медни	по	10 ст.	1 500 000
10 000 000	„	„	„	5 „	500 000
5 000 000	„	„	„	2 „	100 000
				Всичко лв.	2 100 000

Забележка. Времето за рязанието на златните монети и петтях лева остава да ся реши в идущата сесия. А количеството ся определява:

10 000	Александра	злат.	по 20 лв.	200 000
20 000	Полалександра	„	10 „	200 000
500 000	Пят лева сребърни		5 „	2 500 000
			Всичко лв.	2 900 000

Чл. 11. За нарязването на тия монети трябва да ся обяви конкурс, на който да ся допуснат както български, тъй и странни предприемачели и делото да ся даде на онай, който представи най-добрите условия.

Чл. 12. Направените разноски за нарязването на българските монети ще ся покрият от рубриката на бюджетът: за непредвидените разходи, а указаната добивка да ся пише в сметките между случайно постъпалите суми.

Чл. 13. Монетите, които от употребление би ся истъркали или би загубили законната си тяжест, ще ся прибират от съкровището, за да ся нарежат отново. Загубата, която ще произлезе от това ново рязание монети, ще ся покрива от сумите: за непредвидени разноски в бюджетът.

Забележка. Очевидно злоупотребените монети, сир. рязани, кезаплии* и др. подобни, не ся приемат от казначействата освен на тегло.

---

* *Кезаплия – монета, чистена с азотна киселина.*

Чл. 14. Правителствените каси ще приемат безразлично златни или сребърни монети Български, освен за ония доходи, за които е определено чрез един закон да ся вземат само златни монети.

Чл. 15. Правителствените каси ще приемат златните и сребърни монети на ония държави, които правят част от Латинската Конвенция, до такива количества, до каквито те приемат българските монети.

Медните монети от [чужде]странни държави са възбранени в Княжеството.

Чл. 16. За ония чуждестранни монети, които не са основани на същата монетна система, както българските, и които вървят в Княжеството, Финансовото Министерство ще издава, всеки път когато го намери за нужно, монетни тарифи, по които те ще се приемат в Правителствените Каси.

Чл. 17. Всеки жител на Княжеството е длъжен да приема чуждестранните монети по цената, която е определена в монетните тарифи за Правителствените Каси.

На всекиго обаче е свободно да ги приема и с по-висока цена, както и да приема и такива монети, които не са обозначени в монетните тарифи за Правителствените Каси.

Чл. 18. От денят на обнародването настоящият закон Правителствените и Общинските заведения, както и частните лица трябва да приемат и да дават задължителни документи и проч. на български монети в левове и стотинки вместо франкове и сантими.

Обнародваме настоящий закон. Заповядваме, щото он да бъде облечен с държавний печат и напечатан в „Държавен вестник“.

Испълнението на тоя закон възлагаме на Нашът Министр на Финансите.

Издаден в Нашата Столица София на 27-ий май 1880 година.

На първообразното подписано:

По Височайша заповед наместник на Негово Височество, Министр на Външните работи и Исповеданията и Председател на Министерский Съвет.

Д. Цанков.

Приподписано:

Министр на Финансите: *П. Каравелов*